

SOSIAALITYÖ YHTEISKUNNALLISEN VUORO- VAIKUTUKSEN RAKENTAJANA¹

Mirja Satka: YTT, FL, sosiaalibuoltaja, sosiaalityön käytäntötutkimuksen professori, Helsingin yliopisto ja Heikki Waris -instituutti
mirja.satka@helsinki.fi

Janus vol. 21 (2) 2013, 162–169

Suomalaisissa yliopistoissa on viime vuosikymmeninä edennyt hiljainen vallankumous, jota on alettu kutsua vaatimattomasti *käytäntökäänteeksi* (esim. Miettinen ym. 2009). Ilman tätä käännettä sosiaalityö voisi olla kiinnostava akateeminen tutkimuskohde, mutta jos tieteellinen toiminta olisi ennallaan, se tuskin olisi yksi tieteenala muiden joukossa. Yhteiskuntatieteissä sosiaalityön sisäänpääsyä yliopistoon arvosteltiin useiden vuosikymmenten ajan (esim. Satka 1998; 2005).

Tapahtuneita muutoksia on kuvattu tietoyhteiskunnan ja tieteen yhteisevoluution prosesseiksi. Tämä kehitys etenee edelleen ja synnyttää jatkuvasti uusia tiedontuotannon muotoja. Muutoksen myötä yhteiskunta, hyvinvointivaltio ja tiede ovat menettämässä aiemmin selkeinä pidetyt rajansa. Oloissa, joissa yhteiskunnan hallinta on monimutkaisista ja tietotekniikka tarjoaa alati uusia mahdollisuuksia, eri sektoreiden toimijat ovat joutuneet avautumaan keskinäiseen vuorovaikutukseen. Kehityksen yksi tulos on ollut se, että perinteinen akateeminen tutkimus on saanut lukuisia ja joskus yllättäviäkin kumppaneita. Niiden toiminta voi perustua toisensa laisiin tietoteoreettisiin käsityksiin kuin perinteisten tieteenalojen. Lisäksi tutkimuksen rinnalle on ilmaantunut uusia, kokeilevia tiedontuotannon tapoja. Tämä kehityskulku on horjuttanut yli-

opistojen tiedontuotannon monopolia ja nostanut esiin esimerkiksi huolen perustutkimuksen asemasta. Todellisuudessa uuden (Mode2) ja perinteisen (Mode1) tiedontuotannon mallit ovat elintärkeitä toisilleen. Ne edellyttävät toinen toistaan ja kumpikin hyötyy toimintatavoista, jotka ylläpitävät niiden keskinäistä vuoropuhelua (esim. Marthinsen ym. 2012; Flyvbjerg 2001). (Gibbons ym. 1994; Nowotny ym. 2001.)

Uusille tiedontuotannon tavoille on tyyppillistä, että tuottaminen tapahtuu niissä ympäristöissä, joissa tietoa käytetään. Silloin on luontevaa, että tutkimukseen osallistuu ammattitutkijoiden lisäksi niitä asiantuntijoita, joiden työtehtävissä kaivataan tietoa eli vastauksia käytännöllisiin ongelmiin. Tiedon laadun ja merkityksen arviointi on alkanut tapahtua yhä enemmän käytännössä. Sellainen tutkimustieto, joka palvelee toisin toimimista, otetaan käyttöön välittömästi (esim. Rajavaara 2005; 2007.) Lisäksi tutkimusperustainen sosiaalityö näyttäisi olevan mahdollista vain siten, että tutkijat ovat yksi osapuoli prosesseissa, joissa empiirisen tiedon käytäntöihin soveltaminen tapahtuu (esim. Rajavaara 2005; Uggerhøj 2012).

Mode2-mukaisissa tiedontuotannon prosesseissa kaikilla kiinnostuneilla on ainakin periaatteessa mahdollisuus olla mukana. Ammattitoimijat ovat vaikutta-

vuuden institutionaalisia asiantuntijoita, mutta palvelun koetut vaikutukset ihmisten arkielämässä eivät kuulu heidän asiantuntemuksensa ydinalueelle. Tarvitaan kumppaneita, joilla on asiakkaan tai potilaan kokemustietoa. Palveluja ostavien tai saavien kansalaisten kokemustiedolla on tärkeä sija vaikuttavien hyvinvointipalvelujen kehittämisessä (esim. Shaw 2011). Uusimuotoisessa tiedontuotannossa on tavallista suosia vastavuoroista dialogia tutkijoiden ja muiden osallistujien kesken, sillä se mahdollistaa tiedontuottamisen prosessien kriittisen arvioinnin ja reflektoinnin jo prosessin kuluessa. Merkittävä ero tieteenalakoh- taiseen Model tutkimukseen on myös se, että tiedontuotanto on tieteen- väistä toimintaa, joka perustuu sekä eri alojen tuottamalle tutkimustiedolle että kokemusperäiselle tiedolle ja maalaisjär- jelle. (Gibbons ym. 1994; Nowotny ym. 2001.)

Monimutkaisessa yhteiskunnassa vain tutkijoiden, hallinnon, poliitikkojen, ammattilaisten ja asiakkaiden keskinäinen vuoropuhelu tuottaa realistisen kuvan eri tahojen intresseistä ja tarpeista. Sen varassa on puolestaan mahdollista edetä sosiaalisesti kestävien sosiaali- ja terveys- palvelujen tuottamiseen, joka näyttäisi olevan kaikkien toimijoiden jakama ta- voite.

KÄYTÄNTÖ JA TEORIA

Tieteellisessä ajattelussa teorian ja käytännön erottamisella on pitkät perinteet, jotka ulottuvat antiikin suuriin ajatteli- joihin asti. Filosofian eri suuntauksissa käytännön käsite on saanut erilaisia mer- kityksiä. Esimerkiksi marxilaisessa filo- sofisessa ajattelussa käytäntö on tärkeä

tietoteoreettinen käsite. Käytännöllä he tarkoittavat etenkin tuotannollisissa toi- mintaympäristöissä tapahtuvaa ihmisen vuorovaikutusta ja käytännöllis-esineel- listä työtä, joka muokkaa toimivan ihmi- sen tietoisuutta. Marxistille käytäntö on filosofisten ideoiden totuuden kriteeri. (Esim. Niiniluoto 2002.)

Toinen filosofian koulukunta, jolle käy- täntö on avainkäsite, on 1800-luvun Yhdysvalloissa syntynyt pragmatismi. Sen perustaja, Charles S. Pierce, väittää käsitteiden merkityksen palautuvan nii- hin käytännöllisiin vaikutuksiin, joita käsitteen kohteella on. Jotkut pragma- tistit asettavat käytännön ensisijaiseksi teoriaan nähden, toiset puolestaan haas- tavat vahvasti teorian ja käytännön eron tai erottamisen tutkimuksessa (Pihlström 2008).

Amerikkalaisella pragmatismilla oli suo- ria yhteyksiä chigagolaiseen sosiaalityön kehitykseen. Tärkein välittävä linkki oli Chicagon sosiaalitieellisen koulukun- nan jäsen Jane Addams (1860–1935). Fi- losofian encyclopedian (Stanford 2012) mukaan hän on pragmatismia edusta- va julkinen filosofi (*public philosopher*). Addams painotti käytäntöä totuuden ja merkityksen arvosteluperusteina. Hän uskoi aikansa maineikkaiden pragmatistien Georg Herbert Meadin ja Charles S. Piercen tapaan, että tutkimustiedolle syntyy merkitys vasta, kun sitä sovel- letaan yhteiskunnalliseen toimintaan. Pragmatistisessa ymmärryksessä ihminen on olento, joka kiinnittyy todellisuus- teen toimintansa ja käytäntöjensä kautta (esim. Kilpinen ym. 2008).

Yhteiskuntatieteilijänä Jane Addams ky- seenalasti teorian ja käytännön välisen rajan työskentelemällä Chigagon settle-

menttitalon Hull-Housen perustajana ja johtajana (esim. Addams 1990; 2002, alkup. 1910 ja 1902). Hän pureutui köyhyyden yksilöllisiin ja yhteisöllisiin syihin kehittämällä sosiaalitutkimuksen, pedagogiikan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen välineitä innovatiivisesti. Hänen tavoitteenaan oli parempi sosiaalinen integraatio sekä niiden sosiaalisten ongelmien lievittäminen ja ratkaiseminen, joista maahanmuuttajat Chicagon slummissa, kansojen ja kulttuureiden sulatusuunissa, kärsivät. Hänelle yhteisöllinen sosiaalinen toiminta (*social action*) maahanmuuttajanaapureiden ja köyhien parissa oli epistemologinen tutkimusmatka teorian ja käytännön suhteisiin. Siitä huolimatta, että nykyinen tulkinta sosiaalityön historiasta pitää Jane Addamsia sosiaalityön esiäitinä, hän itse ei samautunut aikansa sosiaalityöntekijöihin eikä katsonut tekevänsä sosiaalityötä.

Lisäksi tiedetään, että Addams halusi pitää tutkimuskenttensä yliopiston ulottumattomissa. Hän kieltäytyi päättäväisesti tarjotusta yliopistovirasta ja valitsi vapaan julkisen intellektuaalin uran. Hän julkaisi tusinan kirjoja ja yli 500 artikkelia, jotka kehittivät sosiaalisten ongelmien dokumentointia, edistivät sosiologista keskustelua ja sosiaalis-kulttuurisia innovaatioita esimerkiksi lapsi- ja nuorisotyössä (Addams 1972, alkup. 1909). Hän sai Nobelin rauhanpalkinnon 1931 ansioistaan kansainvälisessä nais- ja rauhanliikkeessä. Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että Heikki Waris asui 1930-luvulla Chicagon yliopiston settlementissä ollessaan siellä vierailevana tutkijana (Repo 2011, 155).

SOSIAALITYÖN SISÄÄNPÄÄSY AKATEMIAAN

1970-luvun suomalaisilla sosiaalipoliitikoilla oli paljon yhteyksiä Ruotsiin. Siellä muotoiltu idea ruotsalaisesta kansankodista ja sen ympärille rakentunut poliittinen konsensus edisti voimakkaasti hyvinvointivaltiokehitystä, josta tuli eräänlainen yhteiskuntaideaali myös Suomessa. Monet uudet avaukset sosiaalialan kehittämiseen lainattiin Pohjanlahden takaa ja muokattiin meidän oloihimme sopiviksi. Silloisessa yhteiskunnassa lainsäädäntö ja sektoroitunut julkishallinto rajasi yhteiskuntatieteilijöiden kiinnostuksen kohteita. Julkisen hallinnon ja tieteen yhteiskunnallinen vuorovaikutus ei sujunut tavalla, joka olisi edistänyt sosiaalisten ongelmien tai sosiaalityön nousemista yhteiskuntatieteilijöiden mielenkiinnon keskiöön (esim. Sipilä 1979).

Sosiaalityön oppiala perustettiin omaksi tieteenalaksi ruotsalaisiin yliopistoihin 1970-luvun alussa tieteidenvälisenä uutena avauksena. Uuden tieteenalan ensimmäiset professorit nimitettiin useilta tieteenaloilta, mutta heitä yhdisti sosiaalisiin ongelmiin tai sosiaalityön piiriin liittyviin ilmiöihin kohdistuva tutkimus. Göteborgin yliopiston ensimmäinen sosiaalityön professori, sosiologi Harald Swedner nousi merkittäväksi sosiaalityön oppialan rakentajaksi tiedeyhteisössään. Hän solmi yhteyksiä lähitieteisiin ja teki määrätietoista yhteistyötä tietenteorian professori Håkan Törnebohmin kanssa. Sen tuloksena ruotsalainen sosiaalityö alkoi jäsentyä tietoteoreettisesti uudella tavalla ja professorit alkoivat perustella sitä omaa laatuaan olevana yhteiskunnallisena toimintana. Swednerin termein kyse oli *praksiksesta*, jossa käytännöllinen

toiminta on keskeinen ontologinen kategoria (esim. Swedner 1978; 1983).

Suomalaiseen sosiaalityöhön tätä ajattelua välittivät etenkin professorit Georg Walls ja Simo Koskinen, jotka omien kirjoitustensa lisäksi järjestivät lukuisia praksishenkisiä seminaareja Swednerin kanssa sosiaalipolitiikan jatko-opiskelijoille ja sosiaalityöntekijöille (Koskinen 1973). Opetusta motivoi se, että sosiaalityön tiedontuotannolle oli lisääntyvää kysyntää valtion, kuntien ja järjestöjen piirissä (Walls 2005, 37). Kysymys teorian ja käytännön suhteista konkretisoitui sosiaalityön koulutuskomitean ehdotuksissa sosiaalityöntekijöiden peruskoulutuksen tieteellistämiseksi (1972). Komitean sihteerinä toimi Simo Koskinen. Ehdotuksia seurasi vilkas yhteiskunnallinen keskustelu, jossa pohdittiin monia vaihtoehtoja. Sellaisia olivat muun muassa sosiaalityöntekijöiden määräaikainen tutkimuskomennus johonkin sopivaan tutkimuslaitokseen sekä sosiaalipoliklinikan tai käytännönopetuskeskuksen perustaminen joko osaksi sosiaalitointa tai osaksi yliopistoa.

HELSINKI – SUOMALAISEN PRAXIKSEN URANUURTAJA

1980-luvulla Helsingin kaupunki ja Helsingin yliopisto asettivat itsensä kärkijoukoksi, joka alkoi määrätietoisesti rakentaa sosiaalityön tutkimuksen ja käytännön yhteistyösuhteita. Ne avasivat yhteiskunnallisen vuoropuhelun, joka tähtäsi alan tutkimusongelmien työelämälähtöiseen muotoiluun ja sosiaalihuollon työkäytäntöjen uusiutumista ja arviointia edistävään tiedontuotantoon (Rajavaara 2005; Walls 2005).

Institutionaaliset rajanylitykset edellyttävät aina muutamia toimijoita, joilla on visio tulevasta ja kyky argumentoida se uskottavasti muille. Heistä mainitsen tässä yhteydessä vain yhden, ylisosiaalineuvos Aulikki Kananojan, joka jo 1980-luvulla kirjoitti ”maailmankuvan muutoksesta” (Satka ym. 2005, 8). Tässä kuvassa sosiaalityöntekijä muuttuu tutkimustietoa vastaanottavasta virkamiehestä ammatityössä tarvitsemansa tiedon tuottajaksi. Kananoja peräänkuulutti sellaisia käytännön ja tutkimuksen toimintamalleja, joiden ytimenä on tutkimuksen, käytäntöjen kehittämisen ja opetuksen kolmiyhteys. Mallien kokeilu ja kehittäminen vauhdittui tämän vuosituhaten alussa kun kaupunki ja yliopisto perustivat sosiaalityön käytäntötutkimuksen kotipesän, Heikki Waris instituutin 2001. Samoihin aikoihin sosiaalityö saavutti yliopistossa tieteenalan aseman muiden yhteiskuntatieteiden joukossa.

Helsingin kaupungin rahoittamat instituutin tutkija-sosiaalityöntekijöiden määräaikaiset tehtävät avasivat kokeneille sosiaalityöntekijöille mahdollisuuden tehdä tutkivaa sosiaalityötä kiinteässä yhteydessä omiin ammatillisiin toimintaympäristöihinsä. Opetusministeriön rahoittamat käytäntötutkimuksen vakanssit Helsingin yliopistossa mahdollistivat puolestaan ammattitutkijoiden, opiskelijoiden ja tutkivien ammattilaisten viikoittaisen yhteistyön opetusta, tutkimusta ja käytäntöä integroivien menetelmien ja toimintamallien kehittämisessä. Toimijat alkoivat kuvata uutta lähestymistapaansa *sosiaalityön käytäntötutkimuksen* käsitteellä (Satka ym. 2005; Marthinsen ym. 2012). Se asemoituu akateemisen tutkimuksen sekä sosiaali- ja terveysalan käytäntöjen leikkauskohtaan. Käytäntötutkimus tavoittelee pysyvää

yhteiskunnallista vuorovaikutusta sosiaali- ja terveyspalvelujen eri intressitahojen välillä ja tiedontuotantoa, joka on edistämässä käytäntöjen tutkimusperustaista kehittämistä. Tehtävässä onnistuminen edellyttää käytäntöorientoituneita tutkijoita ja tutkimusorientoituneita ammattilaisia, jotka sitoutuvat asiakaslähtöiseen tiedontuotantoon ja palvelutoimintaan. Lisäksi tarvitaan rohkeutta tuoda julki ihmisten hyvinvoinnin uhkatekijöitä, sillä nämä asiakkaiden analysoidulla kokemustiedolla vahvistetut tiimit ovat ihmisten arjen kipukohtien parhaita asiantuntijoita, joita hallinnon ja palveluista päättävien kannattaa kuunnella.

SOSIAALITYÖ JA YHTEISKUNNALLINEN VUOROVAIKUTUS

Suurkaupunkien sosiaalityön toimintaympäristö on monitasoinen hyvinvoinnin hallinnan järjestelmä. Se on valtion, kuntien, järjestöjen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden muodostama kokonaisuus. Hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu politiikan, hallinnon, tutkimuksen ja erilaisten palvelukäytäntöjen kautta. Sosiaalityöntekijän työn tärkein kohde on ihmisten arkiset, vaikeat elämäntilanteet, mutta työ ei rajoitu siihen. Ammatillisen sosiaalityön kohteena ovat myös yhteisötason kysymykset, kuten lasten elinolojen seuranta tai politiikkaohjaukseen vaikuttaminen, esimerkiksi lainsäädännön ja toiminnan eettöksen kautta (esim. Kananoja 1997, 66). Heikki Waris instituutin 11-vuotisessa toiminnassa yksi kehityslinja on ollut sellaisen käytäntötutkimuksen aikaansaaminen, jossa palvelutoiminnassa muodostuvaa tietoa kerätään ja välitetään eri tahoille: asiakkaiden kesken, asiakkailta

ammattilaisille sekä eri työyksiköiden välillä, ja yksittäisistä työyksiköistä hallinnolle ja poliittisille päättäjille. Instituutin alkuvaiheeseen ajoittunut *Sosiaalisen raportoinnin hanke* (2002–2005) jäseni asiakastyön rajapinnasta koottua tietoa ja kehitti välineitä laadullisen tiedon välittämiseen ruohojuuritasolta hallinnolle ja poliitikoille. Kehittämisprosessissa eri tahojen toimijat tutustuivat toisiinsa ja toimijoiden tietämys toisistaan kasvoi. Mutta prosessin aikana käytäntötutkija törmäsi myös ongelmiin: kokemusperustaista laadullista tietoa ei käsitteellistämisen jälkeenkään aina pidetty oikeana tietona, asiakkaat osallistuiivat heikosti ja kaikki työntekijät eivät innostuneet asiakkaiden roolista tiedontuottajina. (Huski 2005a; 2005b).

Asiakasosallisuudesta – asiakkaan tarinan kuulemisesta – tuli seuraavan, sosiaalisen muutostyön hankkeen (2005–2007) ydinkysymys. Tavoitteena oli asiakkaan motivoiminen muutokseen omassa elämässään. Kohderyhmään kuului myös nuoria. Tutkija havaitsi hankkeen nuorten pakottamisen hyödyttömäksi, sillä he olivat jo monta kertaa olleet yhteiskunnan harjoittamien pakkojen kohteena. Tuloksia oli sen sijaan mahdollista saada asettumalla innovatiivisiin menetelmin tasavertaiseen vuoropuheluun nuorten elämäntilanteiden kanssa. Hankkeen ydintuloksen tutkija kiteyttää (Koskinen 2007, 95): ”Muutostyössä on suuntauduttava menneen lisäksi tulevaisuuteen”.

Kehittämistyö ja tutkimus jatkui uudessa sosiaalisen raportoinnin hankkeessa (2008–2011). Siinä tehtiin asiakastyötä tekevien sosiaalityöntekijöiden ja asiakkaiden tiedontuottamisen menetelmäkokeiluja ja arvioitiin tuotoksia. Yksi niistä oli yhteisen tutkimisen idea

eli *yhteistutkijuus* ammatillisen sosiaalityön menetelmänä. Pidän sitä hyvänä esimerkkinä kokeilemalla saavutetusta läpimurrosta. Se on lupaava sosiaalinen innovaatio, jota jalostetaan työmenetelmäksi sosiaalityöhön uudessa käytäntötutkimusprosessissa (2012–2014). Samalla voi havaita, että monet ongelmat ovat ratkenneet. On tavallista, että asiakkaat osallistuvat tasavertaisina kokemusasiantuntijoina palvelujen kehittämiseen ja siihen palvelukokemusten tutkimiseen, jota tutkija-sosiaalityöntekijät tekevät yhdessä asiakkaiden kanssa.

Kehittämis- ja tutkimustyössä tutkijan toimenkuva ei rajoitu uuden tiedon tuottamiseen ja raportointiin. Prosessin aikana on yhtä tärkeää rakentaa uusia tutkimusmenetelmiä, löytää innovatiivisia ja eettisesti kestäviä työskentelytapoja tutkijan, asiakkaiden ja sosiaalityöntekijöiden vuorovaikutukseen. Nämä haasteet ovat vienneet palvelujen tuottamis- ympäristöissä toimivat käytäntötutkijat (esim. Saurama & Julkunen 2012) esimerkiksi seuraavien kysymysten äärelle:

Miten saattaa eri tietomuodot (esim. teoriatieto; lakitieto; tilastotieto, ammatillinen viisaus; oman elämän asiantuntijuus) vuorovaikutukseen toistensa kanssa?

Mitä erilaisia tietomuotoja ja mitä tieteenaloja tarvitaan, jotta käytäntötutkimuksen tuotokset voivat auttaa parantamaan nykyistä palvelutoimintaa?

Mitä vaaditaan, jotta käytäntötutkimuksen tuotokset ovat riittävän päteviä tieteellisesti ja tuottavat myös kiinnostavia jatkokysymyksiä eri tieteenalojen yliopistotutkimukselle?

Kun ihmisten elämä monimutkaisissa yhteiskunnissa ei ole lohkottavissa eri tieteenalojen tutkimuskohteiden ja kiinnostusten mukaisesti, hyvä tulevaisuusvisio on se, jossa yhteiskuntatieteellinen, lääketieteellinen tai esimerkiksi oikeustieteellinen tutkimus voisi keskustella, syventää ja kontekstoida käytäntötutkijoiden työn tuotoksia omilla välineillään. Lisäksi tiedetiimin kannattaa asemoida itsensä aitoon vuoropuheluun kaikkien käytäntötutkimuksen osapuolten kanssa.

SOSIAALITYÖN KÄYTÄNTÖTUTKIMUKSEN PAIKKA JA LUPAUS

Yliopistolain (24.7.2009/558 2 §) mukaan yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvat-
taa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Näitä tehtäviä hoitaessaan yliopistojen tulee edistää elinikäistä oppimista, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Sosiaalityön käytäntötutkimukselle on yliopistolain hengessä mahdollista johtaa kaksi vaatimusta, joihin sen tulisi vastata. Käytäntötutkimuksen prosessien ja tuotosten tulisi olla tieteellisesti päteviä ja yhteiskunnallisesti vaikuttavia. Käytäntötutkimusta tulee toteuttaa niin, että käytetyt tiedontuotannon menetelmät ovat riittävästi dokumentoituja, eettisesti kestäviä ja tietoteoreettisesti perusteltuja. Opiskelijoiden kasvattaminen ihmisten palvelijoiksi on haaste, johon vastataan parhaiten silloin, kun opiskelijat saavat jo opintojensa aikana vastuullisen roolin tiedonmuodostusta tekevässä tut-

kijoiden, asiakkaiden ja ammattilaisten tiimissä (esim. Muukkonen ym. 2012; Kääriäinen 2012).

Tutkimus-, opetus- ja kehittämistyön tulosten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden osoittamista voidaan tehdä esimerkiksi kuvaamalla havaitut vaikutusten ketjut. Kuvaamisen juonena voisi toimia kysymys: Miten tuotetut sosiaaliset innovaatiot, tutkimustulokset ja uudet toimintamallit ovat auttaneet ratkaisemaan sen palvelutyön tai asiakkaan ongelman, johon tutkimuksella, opetuksella ja kehittämisellä oli tarkoitus aikaansaada muutos? Siihen vastaamisessa akateemisen tutkijan ammattitaitoa ja kansainvälisiä kontakteja tarvitaan esimerkiksi vaikuttavuuden mekanismien paljastamiseen tai sosiaalisesti kestävien vaikuttavuuden indikaattoreiden ja mittareiden kehittämiseen. Käsitteisenä on, että asiakkaiden ja ammattilaisten kokemustiedon monipuolinen analyysi ja sen tulosten hyödyntäminen päätöksenteossa voi tuottaa pitkän harppauksen sosiaali- ja terveyspalvelujen laadun parantamisessa.

VIITE

1 Puheenvuoro perustuu Helsingin yliopistossa 5.12.2012 pidettyyn sosiaalityön käytäntötutkimuksen professorin juhlaesitelmään.

KIRJALLISUUS

- Addams, Jane (1972, alkup. 1909) *The Spirit of Youth and the City Streets*. Urbana: University of Illinois Press.
- Addams, Jane (1990, alkup. 1910) *Twenty Years at Hull House*. Urbana: University of Illinois Press.
- Addams, Jane (2002, alkup. 1902) *Democracy and Social Ethics*. Urbana: University of Illinois Press.
- Flyvbjerg, Bent (2001) *Making Social Science Matter. Why social inquiry fails and how it can succeed again*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gibbons, Michael & Limoges, Camille & Nowotny, Helga & Schwartzman, Simon & Scott, Peter & Trow, Martin (1994) *The new production of knowledge. The dynamics of science and research in contemporary societies*. London: Sage.
- Hussi, Taina (2005a) Sosiaalinen raportointi kokemustiedon käsitteellistäjänä. Teoksessa Mirja Satka, Synnöve Karvinen-Niinikoski, Marianne Nylund & Susanna Hoikkala (toim.) *Sosiaalityön käytäntötutkimus*. Helsinki: Palmenia, 144–158.
- Hussi, Taina (2005b) Sosiaalinen raportointi tiedon rakentajana. Menetelmäkuvaus ja käytännön kokemukset. Julkaisusarja 4/2005. Helsinki: SOCCA ja Heikki Waris instituutti.
- Kananoja, Aulikki (1997) *Murros on mahdollisuus. Sosiaalityön selvityshenkilön raportti*. Jyväskylä: Stakes & Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Kilpinen, Erkki & Kivinen, Osmo & Pihlström, Sami (toim.) (2008) *Pragmatismi fil osofiassa ja yhteiskuntatieteissä*. Helsinki: Gaudeamus.
- Koskinen, Anna-Kaisa (2007) ”Vaihtoehdotoinen tarina” Mitä on sosiaalinen muutostyö? Julkaisusarja 14/2007. Helsinki: SOCCA ja Heikki Waris instituutti.
- Koskinen, Simo (1973) Sosiaalityöntekijä kehittäjänä ja muuttajana. Teoksessa Briitta Koskiahho (toim.) *Sosiaalipolitiikan arvot, tavoitteet ja käytäntö 1970-luvulla*. Acta Universitatis Tampereensis. Ser A Vol. 49. Tampere: Tampereen yliopisto, 141–148.
- Kääriäinen, Aino (2012) Opiskelijat sosiaalityön käytäntöjen tutkijoina – käytäntötutkimuksen hämäryydestä hienoihin oivaluksiin. Teoksessa Noora Tuohino, Anneli Pohjola & Mari Suonio (toim.) *Sosiaalityön käytännönopetus liikkeessä*. Tampere: SOSNET, 74–87.
- Marthisen, Edgar & Julkunen, Ilse & Uggerhøj, Lars & Rasmussen, Tove & Karvinen-Niinikoski, Synnöve (toim.) (2012) *Practice research in Nordic social work. Knowledge production in transition*. London: Whiting & Birch.
- Miettinen, Reijo & Samra-Fredericks, Dalvir & Yanow, Dvora (2009) *Re-Turn to Practice: An Introductory Essay*. *Organization Studies* 30 (12), 1309–1327.

- Muukkonen, Tiina & Yliruka, Laura & Saurama, Erja (2012) *Praxis-toiminnalla oppivaa käytäntöä ja kumuloituvaa tietoa? Teoksessa Noora Tuohino, Anneli Pohjola & Mari Suonio (toim.) Sosiaalityön käytännönopetus liikkeessä*. Tampere: SOS-NET, 196–212.
- Niiniluoto, Ilkka (2002) *Käytäntö-kollokvion avaussanat*. Teoksessa Sami Pihlström, Kristina Rolin & Floora Ruokonen (toim.) *Käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino, 8–13.
- Nowotny, Helga & Scott, Peter & Gibbons, Michael (2001) *Re-Thinking Science. Knowledge and the Public in an Age of Uncertainty*. Cambridge: Polity Press.
- Pihlström, Sami (2008) *Pragmatismi filosofisena perinteenä*. Teoksessa Erkki Kilpinen, Osmo Kivinen & Sami Pihlström (toim.) *Pragmatismi filosofiasa ja yhteiskuntatieteissä*. Helsinki: Gaudeamus, 21–51.
- Rajavaara, Marketta (2005) *Tutkivasta sosiaalityöstä sosiaalialan osaamiskeskukseen*. Teoksessa Mirja Satka, Synnöve Karvinen-Niinikoski, Marianne Nylund & Susanna Hoikkala (toim.) *Sosiaalityön käytäntötutkimus*. Helsinki: Palmenia, 47–72.
- Rajavaara, Marketta (2007) *Vaikuttavuusyhdistykunta. Sosiaalisten olojen arvostelusta vaikutusten todentamiseen*. Helsinki: Kansaneläkelaitos.
- Repo, Ville (2011) *Ensimmäinen varis joka lensi Atlantin yli*. Heikki Waris sosiaalipolitiikan uranuurtaja. (Toim. Eljas Repo ja Saara Repo). Helsinki: Ville Revon perikunta.
- Satka, Mirja (1998) *Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön uudelleenorganisointuvista suhteista*. *Janus* 6 (2), 192–199.
- Satka, Mirja (2005) *Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön suhde*. *Janus* 13 (3), 306–315.
- Satka, Mirja & Karvinen-Niinikoski, Synnöve & Nylund, Marianne (2005) *Johdanto*. Teoksessa Mirja Satka, Synnöve Karvinen-Niinikoski, Marianne Nylund & Susanna Hoikkala (toim.) *Sosiaalityön käytäntötutkimus*. Helsinki: Palmenia, 7–8.
- Saurama, Erja & Julkunen, Ilse (2012) *Approaching practice research in theory and practice*. Teoksessa Edgar Marthisen, Ilse Julkunen, Lars Uggerhøj, Tove Rasmussen & Synnöve Karvinen-Niinikoski (toim.) *Practice research in Nordic social work. Knowledge production in transition*. London: Whiting & Birch, 171–191.
- Shaw, Ian (2011) *Evaluating in Practice*. Surrey: Ashgate.
- Sipilä, Jorma (1979) *Sosiaalisten ongelmien synty ja lievittäminen*. Helsinki: Tammi.
- Sosiaalityön koulutuskomitean mietintö (1972) *Komiteanmietintö 7A*. Helsinki.
- Stanford (2012) *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. <http://plato.stanford.edu/entries/addams-jane>. Luettu 12.11.2012.
- Swedner, Harald (1978) *Sociologisk metod. En bok om kunskapskunskapsproduktion och förändringsarbete*. Lund: Liber Läromedel.
- Swedner, Harald (1983) *Socialt arbete – en tankeram*. Lund: Liber Läromedel.
- Uggerhøj, Lars (2012) *Theorizing practice research in social work*. Teoksessa Edgar Marthisen, Ilse Julkunen, Lars Uggerhøj, Tove Rasmussen & Synnöve Karvinen-Niinikoski (toim.) *Practice research in Nordic social work. Knowledge production in transition*. London: Whiting & Birch, 67–94.
- Walls, Georg (2005) *Sosiaalityön käytäntötutkimus – koordinaatteja ja paikannuksia*. Teoksessa Mirja Satka, Synnöve Karvinen-Niinikoski, Marianne Nylund & Susanna Hoikkala (toim.) *Sosiaalityön käytäntötutkimus*. Helsinki: Palmenia, 23–46.
- Yliopistolaki 24.7.2009/558. Suomen aseuskokoelma.